VÆLDIGE BAGATELLER

En hyldest til livets små vidundere med humor og dybde

af G. K. Chesterton

Ophavsret

Vældige bagateller

© 2026 Library of Alexandria.

Alle rettigheder forbeholdes.

Ophavsretten til det originale redaktionelle materiale, revisionerne, tilrettelæggelsen og designet, der er udarbejdet til denne udgave, tilhører Library of Alexandria. Ingen del af disse beskyttede elementer må gengives, lagres i et søgesystem eller overføres i nogen form eller på nogen måde uden forudgående skriftlig tilladelse fra Library of Alexandria, medmindre gældende lovgivning tillader det.

Udgivet af Library of Alexandria

LibraryofAlexandria.com

Indholdsfortegnelse

Indledning..... 2
Forfatterens forord..... 6
Kapitel 1..... 7
Kapitel 2..... 11
Kapitel 3..... 15
Kapitel 4..... 19
Kapitel 5..... 23
Kapitel 6..... 27
Kapitel 7..... 31
Kapitel 8..... 35
Kapitel 9..... 39
Kapitel 10..... 43
Kapitel 11..... 47
Kapitel 12..... 51
Kapitel 13..... 55
Kapitel 14..... 59
Kapitel 15..... 63
Kapitel 16..... 67
Kapitel 17..... 71
Kapitel 18..... 75
Kapitel 19..... 79
Kapitel 20..... 84

Kapitel 21 89
Kapitel 22 93
Kapitel 23 98
Kapitel 24 103
Kapitel 25 107
Kapitel 26 112
Kapitel 27 116
Kapitel 28 120
Kapitel 29 124
Kapitel 30 129
Kapitel 31 134
Kapitel 32 138
Kapitel 33 142
Kapitel 34 146
Kapitel 35 151
Kapitel 36 156
Kapitel 37 161
Kapitel 38 166
Kapitel 39 172

FORORD
BESKED TIL LÆSEREN

Genopbygningen af menneskehedens største bibliotek

For tusinder af år siden var Library of Alexandria centrum for global viden — et fristed, hvor visdommen fra enhver kendt civilisation blev samlet og delt frit.

Og så gik det tabt.

Nu genopbygger vi det — og du er inviteret til at være med.

Hos Library of Alexandria har vi sat os for at gøre hver eneste bog tilgængelig for alle mennesker på jorden — ikke kun på tryk, men på alle sprog, i alle formater og for alle læsere.

Sådan gør vi:

- **Luksusudgaver på tryk til den faktiske trykpris** - Bestil enhver bog som en paperback i høj kvalitet, en elegant indbundet udgave eller et imponerende boksæt — og betal kun, hvad det koster at trykke den. Ingen pristillæg. Ingen mellemled.
- **Ubegrænset adgang til de største værker** - Nyd tusindvis af tidløse klassikere — fra Platon over Shakespeare til Tolstoj — i smukke, moderne e-bogs- og lydbogsudgaver. Læs og lyt uden begrænsninger — for alle læsere, overalt.
- **Moderne oversættelser til alle sprog og dialekter** - Vi nytænker klassikerne i et klart og tilgængeligt sprog — og oversætter dem til alle tænkelige dialekter. Alle fortjener at forstå menneskehedens største idéer.

Når du besøger **LibraryofAlexandria.com** , får du ikke blot adgang til bøger — du bliver en del af en global bevægelse, der vil genoprette, bevare og dele civilisationens visdom.

Bliv en del af fællesskabet i dag på LibraryofAlexandria.com

Sammen sørger vi for, at lyset fra menneskelig visdom aldrig slukkes igen.

Med taknemmelighed,

Holdet bag Det Moderne Bibliotek i Alexandria

Besøg:
www.libraryofalexandria.com
Eller scan koden nedenfor:

Indledning

G. K. Chesterton var godt seks fod høj, gik med kappe og en slidt hat og skrev, som om hele verden var en kuriositetsbutik. En stor mand med sans for små ting er typisk for denne bog, der gør en sengestolpe eller en mur til genstand for undren. Vældige bagateller samler niogtredive korte essays om herreløse katte, drosker, jernbanestationer, sengegavle, et legetøjsteater, en barber, en løve og et stykke kridt. Næsten ingenting sker i dem, og næsten alt viser sig at være mærkværdigt.

Tanken bag dem fremlægges med usædvanlig dristighed på bogens første sider. Den almindelige verden er allerede fuld af eventyr for enhver, der er villig til at se grundigt nok efter, hævder Chesterton. Man behøver ikke krydse kontinenter for at finde noget vidunderligt. Man skal bare standse længe nok til at se, hvad der er lige foran en. Muldvarpeskud er bjerge, siger han, og beviset er, at man skal blive lille nok til at bestige et.

En pygmæ blandt kæmper

Bogen føles stadig frisk, fordi den vane, den lærer os, ikke er gået af mode. Nutidens læsere er omgivet af skærme og planer, og den enkle handling at lægge mærke til en lygtepæl, en mur eller en fremmed i toget er blevet sværere, ikke lettere. Chesterton behandler opmærksomhed som en slags sport og inviterer læseren til at træne. Hans essays er korte nok til at læse på få minutter og særprægede nok til at blive i tankerne i dagevis. Kapitlerne er samlet fra avistekster, og bogen bevæger sig mellem en landsby i Sussex, kridtbakkerne, en fransk plads og gaderne på en drosketur gennem London – alt sammen inden for gå- eller køreafstand for en mand, der indrømmer, at han ikke bryder sig om anstrengelser.

Mange ønskede sig noget kort og livligt til morgentoget. En avisklumme af den slags, Chesterton skrev, skulle vinde læseren over på få afsnit, og disse essays viser, hvor godt han forstod det.

Han var i begyndelsen af trediverne, da disse tekster udkom. Gilbert Keith Chesterton blev født i London i 1874 og blev en af sin tids mest produktive forfattere: journalist, digter, romanforfatter, kritiker og debattør. Han tilbragte sin barndom i Kensington og gik på St Paul's School, hvor han og nogle venner stiftede en debatklub. Derefter studerede han kunst på Slade School, inden han gled over i journalistikken. Malerens vane med at se nøje efter ses på næsten hver eneste side i denne bog. Han er bedst kendt for detektivfortællingerne om Father Brown og romanen Manden, der var torsdag. Han skrev også en bog om Charles Dickens i 1906 og i 1908 Ortodoksi, et forsvar for sin kristne tro, skrevet med den samme kærlighed til paradokser.

I 1901 giftede han sig med Frances Blogg, som forblev hans ledsager resten af livet. Disse skitser blev først trykt i Daily News, hvor han skrev en fast klumme, og som han indrømmer i sit forord, førte han sin eneste dagbog offentligt – for at tjene til brød og ost. Deadlinepresset forklarer formen. Hvert stykke rummer én enkelt tanke, hurtigt nedskrevet og med tydelig fryd. Han skrev hurtigt og uafbrudt, og i sin levetid udgav han snesevis af bøger og flere tusind essays. Samlingen udkom som bog i 1909, det år han flyttede til Beaconsfield, byen hvor han skulle bo indtil sin død i 1936.

Bogen hører også hjemme i en bestemt debat fra sin tid. Rudyard Kipling var dengang den store hyldestdigter for rejser, imperier og den hårdføre handlingsmand, og Chesterton er uenig med ham på godmodig vis. Hans nærmeste ven og litterære sparringspartner var Hilaire Belloc. George Bernard Shaw diskuterede med ham på offentlige talerstole i årevis, og de to forblev venner, selv om de var uenige om næsten alt. Chesterton nød tydeligvis at have en modstander, der gav ham noget at skubbe imod. Kiplings skole, siger han, ville sende dig

til Centralafrika for at finde en mand, der ikke går med kjolefrakke.

Hans egen skole ville få dig til at stirre på manden i kjolefrakken, indtil du får øje på mennesket indeni. Meget af det, han senere skrev, herunder sine berømte forsvar for sund fornuft og almindelige mennesker, udspringer af den samme overbevisning. Hans komiske roman Napoleonen fra Notting Hill var udkommet i 1904, og Kættere fulgte i 1905. Begge viser den samme lyst til at gøre en lille lokal loyalitet eller en almindelig genstand til en stor tanke – den vane, som Vældige bagateller udfolder i miniature.

En doven mands eventyr

Der er ingen handling at opsummere. Bogen er en vandredagbog skrevet af forfatteren, der beskriver sig selv som det dovneste menneske, han kender, mens han i mageligt tempo vandrer rundt på et lille stykke engelsk jord. Hvert stykke stiller det enkle spørgsmål: Hvad sker der, når man ser på en almindelig ting, som om man aldrig havde set den før?

Det første kapitel er en fabel, der på få afsnit fremlægger hele bogens filosofi. Derefter følger essayene forfatterens nysgerrighed, hvor end den fører ham hen, uden anden orden end ugens indfald. Tonen er som hos en fortæller, der elsker et paradoks og ikke kan modstå en vittighed, men så overrasker dig ved at blive alvorlig midt i en sætning. Chesterton kan lide at føre en tanke ud i det ekstreme, ofte det absurde, og derefter vise, at absurditeten rummer en sund pointe.

Førstegangslæseren bør vide, at teksterne står hver for sig. De kan læses i rækkefølge eller efter behag, og ingen af dem forudsætter den foregående. Nogle henvisninger hører til det edwardianske England, såsom politiske skikkelser, avisskikke og moden med kjolesæt, men vittighederne giver stadig mening, selv når et navn er ukendt. Sætningerne er lange og sirligt udsmykkede, fulde af billeder, der dukker op to og tre ad gangen, og de belønner den, der læser dem højt i roligt tempo.

Hvad øjet kan få øje på

Nogle få spørgsmål løber stille gennem samlingen. Hvis forfatteren virkelig kan gøre muldvarpeskud til bjerge, hvad siger det så om vanen med at kalde ting små? Hans påstand er, at verden aldrig mangler vidundere, kun undren, og læseren kan afprøve den på hvert af de besynderlige emner, han vælger, lige fra en løve til et stykke kridt. Hvert essay fylder kun nogle få sider, og mange er opdelt af korte rækker prikker, hvor tanken skifter retning.

De egner sig bedre til at læse et eller to ad gangen end til en lang læsning, for billederne er tætte, og glæden ligger i variationen. Fortælleren taler som et »jeg«, en magelig dagdriver, der gladeligt gør sig til nar, og hans selvironi holder filosofien let.

Et andet spørgsmål er, hvordan en mand, der hævder at være doven, får bevæget sig så meget. Hans essays befinder sig mellem dovenskab og energi, mellem en seng og en lang drosketur gennem landskabet. Er dagdriveren i virkeligheden den mest eventyrlystne rejsende? Tempoet er mageligt, men aldrig slapt. Chesterton begynder som regel med en lille hændelse, dvæler ved den med komisk overdrivelse og når frem til en afsluttende linje, der skal ramme som en pointe. Denne vane stammer fra avisklummen, som skulle give morgenens læser noget at tage med sig ind i dagen.

Og så er der spørgsmålet om titlen. Hvorfor skulle en bagatel være vældig, og hvem bestemmer, hvilke ting der fortjener det storslåede sprog, Chesterton giver dem? Når læseren har læst de første par essays, begynder han måske at se anderledes på den nærmeste sengestolpe, mur eller rullegardin.

Forfatterens forord

Disse korte skitser genoptrykkes alle med venlig tilladelse fra redaktøren af Daily News, hvor de først blev bragt. Tilsammen udgør de ikke meget mere end en sporadisk dagbog – en optegnelse over én dag ud af tyve, som tilfældigvis fangede skribentens interesse, den eneste slags dagbog, han nogensinde har formået at føre. Selv den dagbog kunne han kun føre ved at føre den offentligt for at tjene til brød og ost. Men selv om emnerne er trivielle, er de ikke helt uden en gennemgående hensigt. Når læserens blik med oprigtig lettelse vandrer væk fra disse sider, fæstner det sig sandsynligvis ved noget – en sengestolpe eller en lygtepæl, et rullegardin eller en væg. Der er tusind mod én chance for, at læseren ser på noget, han aldrig har set før – det vil sige aldrig rigtig har lagt mærke til. Han kunne ikke skrive et essay om sådan en stolpe eller væg: Han ved ikke, hvad den betyder. Han kunne ikke engang skrive en disposition til et essay, for eksempel »Sengestolpen: dens betydning – tryghed som en forudsætning for søvnen – natten opleves som uendelig – behovet for monumental arkitektur« og så videre. Han kunne ikke skitsere sin teoretiske holdning til rullegardiner, ikke engang i kort form: »Rullegardinet – dets lighed med gardinet og sløret – er blufærdighed naturlig? – dyrkelse af og undvigelse af solen osv., osv.« Ingen af os tænker nok over de ting, vores blik hviler på. Men lad os ikke lade blikket hvile. Hvorfor skal det være så dovent? Lad os træne det, indtil det lærer at se opsigtsvækkende kendsgerninger løbe hen over landskabet lige så tydeligt som et nymalet hegn. Lad os blive øjets atleter. Lad os lære at skrive essays om en strejfende kat eller en farvet sky. Jeg har forsøgt mig med noget i den retning i det følgende; men hvem som helst kunne gøre det bedre, hvis bare nogen anden ville prøve.

Læs videre: Vældige bagateller

Dette er den gratis smagsprøve på Vældige bagateller fra Library of Alexandria.

Læs og lyt til hele bogen og over 200.000 andre med 90 dage gratis:

https://libraryofalexandria.com/da/products/tremendous-trifles